

ARTIKEL 14

#3 2018 50 SEK

När lagen splittrar – En exempelsamling om striden för familjeåterförening

SVERIGES ENDA
FLYKTINGPOLITISKA TIDSKRIFT

*Envar har
rätt att i
andra länder
söka och
åtnjuta
fristad från
förföljelse*

UR ARTIKEL 14 I FN:S DEKLARATION OM DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA

Artikel 14 #3 2018: När lagen splittrar

FÖRSTA ORDET	5
När lagen splittrar - En exempelsamling om striden för familjeåterförening	7
1. Bakgrund	11
2. Exempelsamling: hinder för familjeåterförening	19
3. Hur ställer sig den internationella rätten till familjeåterförening	31
4. Avslutning och diskussion	37
Webenkät	40

ARTIKEL 14

Nr 3 2018
ISSN 11041846

Ansvarig utgivare: Trifa Shakely trifashakely@gmail.com

Redaktörer: Trifa Shakely, Khaled Alesmael, Sofia Häyhtiö.

Grafisk form och illustration: Hanna Hernried Forslind

Medverkande i detta nummer: Ahmad Yazji, Alaa Haidar, Ayman Adel Amin, Amir Nabizadeh, Emma Olsson, Emma Persson, Ida Gunge, Sanna Vestin, Terje Holmgren.

Omslagsfoto: Sandra Ahlqvist

Foto, inläga: Amir Nabizadeh

Kontakt: artikel14@farr.se, www.artikel14.se / www.farr.se

Prenumerationsärenden: artikel14@farr.se

Tryckeri: Trydells, Laholm

klipp, rapporter och annat.

Artikel 14 ges ut av Flyktinggruppernas Riksråd – FARR, i syfte att informera och skapa debatt kring flyktingfrågor och asylpolitik. Tidningen är politiskt och religiöst obunden, drivs utan vinstintresse och utkommer med fyra nummer per år.

Artikel 14 ges ut med stöd av Kulturrådet.

Åsikter som framförs av enskilda skribenter behöver inte överensstämma med redaktionens.

Är det något som du vill att Artikel 14 ska ta upp? Skriv till artikel14@farr.se. Vi tar gärna emot artiklidéer, beslut,

FARR Flykting-
gruppernas
riksråd

Förord och tack

FARR vill med denna rapport uppmärksamma hur regeringens migrationspolitik splittrar familjer, motverkar integrationen, lämnar barn i krig och misär samt tvingar ut människor på livsfarliga resor. Detta är ett viktigt tidsdokument om hur Sveriges regering svek människor på flykt i en tid som präglas av förföljelse av olikfärgade, krig och miljökatastrofer.

FARR vill tacka alla som har bidragit med material. Stort tack till er som har svarat på enkäten och till er som har kontaktat FARR via e-post för att berätta om ert ärende eller för att ställa frågor. Utan er hade det inte blivit någon rapport! Tack till Ahmad Yazji och Ayman Adel Amin för hjälp med att översätta enkät och e-postsvar. Detta har varit till stor hjälp för enkätens spridning.

Tack till Emma Olsson, som har bidragit vid framtagandet av enkäten, insamlingen av exempel och viktiga perspektiv. Tack till Artikel 14:s redaktion och layoutaren Hanna Hernried Forslind som ställt upp med kort varsel. Sist, men inte minst tack till Ida Gunge som har författat större delen av rapporten samt Sanna Vestin som har bidragit med bakgrundstext och avslutning.

Med hopp om att kommande regering tar till sig vad som framkommer i rapporten och ser till att Sverige upphör med den människofientliga politik som splittrar familjer.

/ADVOKAT EMMA PERSSON ORDFÖRANDE FARR.

När lagen splittrar

- En exempelsamling om striden för familjeåterförening

Kommentar: Ett normalt liv

Kommentar av dr. Alaa Haidar, läkare från Syrien, som varit i kontakt med FARR i planeringen av denna exempelsamling och som efter tre år i Sverige nu har återförenats med sin familj.

Nu har vi äntligen lyckats samla ihop oss och börjat leva ett normalt liv just som alla andra människor.

Jag måste nu anstränga hjärnan för att komma på alla tråkiga detaljer som vi har gått igenom i den långa process som började i Damaskus, när det inte längre var möjligt att stanna kvar – fast inte heller möjligt att alla skulle följa med på den farliga resan.

I oktober 2015 landade jag i Sverige med ett stort sår i hjärtat som gällde min fyraåriga son och min man som hade lämnats efter.

En vecka innan den tillfälliga lagen kom hade jag min asylintervju, men fick veta att jag behövde vänta i tre månader för en ny intervju. Därför omfattades jag av den nya lagen och fick ett tillfälligt uppehållstillstånd i november 2016. Jag hade turen att inte omfattas av försörjningskravet eftersom vi kunde söka återförening innan det gått tre månader.

Vi fick vänta i sex månader innan vi fick ett mejl från Migrationsverket att vi kunde boka en tid på en av de svenska ambassaderna i någon av fem länder och där började den tråkigaste delen av historien. Man kunde inte få visum till någon av de länderna om man är syrier som min familj. Dessutom var väntetiderna oacceptabelt långa.

Vi sökte först till Jordanien trots att vi visste att det inte var möjligt, och fick en tid efter 13 månader. Vi sökte också hos ambassaden i Ankara. Där fick vi en tid den 17 november och bestämde oss att vi skulle ta den tiden, trots att vägen till Turkiet var mycket farlig (ett olagligt sätt). Men min familj kunde inte åka till Iran från Libanon för att komma in i Turkiet så de förlorade chansen. Sedan försökte vi boka en tid i Sudan, där de hade öppnat ambassaden för syrier. Jag var chockad när jag fick en tid om två år med begäran om att bekräfta den tiden. Då sökte vi åter till Jordanien och fick en tid om fyra månader. Vi sökte visering tre gånger, men fick avslag från jordanska ambassaden i Damaskus, trots att vi berättade vår historia och lämnade läkarintyg

I oktober 2015 landade jag i Sverige med ett stort sår i hjärtat som gällde min fyraåriga son och min man som hade lämnats efter.

om barnets psykiska hälsa och bevis för de bokade tiderna på svenska ambassaden.

Ett tag efter det försökte jag ta kontakt med olika organisationer och myndigheter i Sverige såsom FARR och även Sveriges Radio. Hela den tiden har jag jobbat och kunnat ha självständigt jobb och bra bostad, men det har aldrig hjälpt.

Till slut hände det något som minskade väntetiderna på ambassaden i Khartoum så att vi fick en tid efter sex månader. Vi tog kontakt med dem och förklarade vår situation och fick äntligen en tid i Khartoum i april 2018. Min familj kunde åka dit och de fick beslut om tillfälligt uppehållstillstånd en kort tid efter.

Nu lever vi ett normalt liv i Sverige, försöker glömma bort allt som har hänt, anpassa oss i samhället och ser fram emot bättre tider. Min son kan efter tre månader redan mycket svenska och trivs på förskolan. Min man har kommit in i processen för att lära sig svenska och kunna få legitimation för att jobba som läkare.

Jag känner mig som en överlevande efter alla de där mörka åren av livet, såsom att jag andas igen.

Det är jättesvårt att sammanfatta när det ligger så mycket lidande, känslor och detaljer mellan raderna. Men i slutet är det värt att kämpa för sitt liv och den självklara grundläggande rättigheten att leva med sin familj.

01/ Bakgrund

Familjeåterförening har länge varit komplicerat och tidsödande. FARR som organisation har främst fokuserat på asylrätt, men problem med familjeåterförening har kommit upp i kontakterna med asylsökande som fått uppehållstillstånd. Det har ofta rört sig om procedurfrågor men även frågor om vilka familjemedlemmar som omfattas. En vanlig grupp hjälpsökande är de som bildat familj i Sverige under asylprocessen men ändå måste lämna Sverige. Detta beror på en regel i utlänningslagen som innebär att ansökan om uppehållstillstånd på grund av familjeband ska sökas från hemlandet eller något annat land där de anhöriga har rätt att vistas. På den punkten skärptes lagstiftningen när 2005 års utlänningslag trädde i kraft 31 mars 2006. En viss lättnad för barn infördes 2014.

De som har rätt att återförenas i Sverige enligt den ordinarie Utlänningslagen² är kärnfamiljen, det vill säga vuxna par och deras minderåriga barn. Barn har nästan alltid rätt att komma till föräldrar, men föräldrar får bara komma till barn om barnet har skyddsstatus eller om det annars är orimligt att barnet skickas till föräldern. Om barnet har hunnit fylla 18 vid beslutet går det vanligen inte.³ Andra nära anhöriga kan undantagsvis få komma om de har delat hushåll strax före flykten och det finns ett särskilt beroendeförhållande, till exempel för ett barn med funktionsnedsättning som har fyllt 18 år. Det bör inte heller ha gått för lång tid. Om personen i Sverige har varit asylsökande måste den ha rätt att bo här permanent, eller ha god chans att få permanent uppehållstillstånd.

Under 2000-talet påverkades allt fler av asylutredningarna av vilka id-handlingar den sökande kunde lägga fram. Samtidigt kom allt fler asylsökande från havererade stater eller stater i inbördeskrig där giltiga pass inte gick att få. Även för att få uppehållstillstånd på grund av anknytning krävs styrkt identitet, helst genom hemlandspass. Det behövs alltid pass för själva inresan och för att kunna få tidsbegränsat uppehållstillstånd. En annan regel är att ett föräldralöst barn endast får ansöka genom en ställföreträdare som utsetts med handlingar som Sverige godkänner. För att ett barn ska få resa ensamt eller följa med en förälder till Sverige måste det finnas medgivande från den andra föräldern eller bevis för att den andra föräldern har försvunnit eller är avliden. Ytterligare handlingar som krävs kan vara äktenskapsbevis, födelsebevis, adoptionspapper, handlingar som visar att ett par har bott på samma ställe etc.

Vikten av att ha hemlandspass ställdes på sin spets 2010-2011 då många tusen somalier nekades familjeåterförening på grund av att många inte hade pass och de somaliska hemlandspassen godkändes över huvud taget inte i Sverige. Därmed kunde till exempel barn som blivit kvar i hemlandet eller levde en kaotisk tillvaro i flyktingläger i ett grannland nekas återförening med sin förälder i Sverige. Situationen löstes efter ett par år delvis genom att Migrationsöverdomstolen slog fast att det höga beviskravet på identiteten kan sänkas när det är omöjligt att få pass, om föräldrar och barn gör DNA-test som visar släktskapet. Men många familjer hade inte resurser att gå igenom processen och söka igen. Dessutom har alla familjer inte minderåriga barn och alla barn är inte födda av de vuxna som tar hand om dem – speciellt inte i krigsområden. DNA-regeln har ändå fått betydelse, i vissa fall även för andra än somalier.

²Utlänningslag (2005:716).

³Enligt ett beslut av EU-domstolen 2018 ska ett ensamkommande barn som har flyktingstatus få återförenas med föräldrar även om barnet hunnit fylla 18 redan då uppehållstillståndet beviljas. Det är i skrivande stund oklart hur detta kommer att tillämpas i Sverige.

1.1.

Praktiska svårigheter

Ansökan om familjeåterförening kan i de flesta fall göras via internet och med fullmakt från personen i Sverige. De sökande måste ändå ta sig till en svensk ambassad för fotografering, fingeravtryck och intervju och senare för att hämta ut tillstånd.

Sverige har inga ambassader som hanterar uppehållstillstånd i de stora flyktländerna som Syrien, Afghanistan, Eritrea eller Somalia. Ambassaderna finns i andra länder som kräver visum. Det fungerar för afghaner som ska ta sig till Iran, Pakistan eller Indien, men det är kostsamt med visum, resa och uppehälle.

Syrier och eritreaner har svårt att få visum till de grannländer där ambassaderna finns – och svårt att få en besökstid inom den tid som deras visum är giltigt.

Syrier som redan befinner sig i Turkiet eller Jordanien kan söka därifrån men inte de som befinner sig i Libanon.

Att få hemlandspass på utländsk ambassad kan vara mycket kostsamt. För eritreaner kan det vara farligt att ansöka om pass på eritreansk ambassad. Idag hänvisas både eritreaner och syrier till ambassaden i Khartoum, Sudan. Eritreaner utsätter sig för stora risker om de passerar gränsen.

Se även bilaga om proceduren för ansökan om familjeåterförening. (s.14)

1.2.

Hinder i den tillfälliga begränsningslagen

Sveriges riksdag antog i juni 2016 en tillfällig lag som bland annat begränsar rätten till familjeåterförening. Denna lag gäller till och med 19 juli 2019.

Inskränkningarna är följande:

- Personer som har tidsbegränsat uppehållstillstånd som alternativt skyddsbehövande enligt den tillfälliga lagen har över huvud taget inte rätt till familjeåterförening om de sökt asyl senare än 24 november 2015.

Alternativt skyddsbehövande som sökt asyl senast detta datum och de som fått flyktingstatus enligt den tillfälliga lagen kan få återförenas med familj.

För dessa gäller följande inskränkningar och villkor:

- Inga extra kategorier utöver kärnfamiljen tillåts, alltså inte till exempel barn med funktionsnedsättning som fyllt 18.
- Båda de vuxna måste ha fyllt 21.
- Familjen måste ha bildats tidigare, dvs det räcker inte med avsikt att flytta ihop. Undantag från detta och från ålderskravet kan göras om paret har gemensamt barn.

En person som har haft tidsbegränsat tillstånd enligt denna lag kan då det är dags för förlängning istället få permanent tillstånd under förutsättning att personen lyckats skaffa fast försörjning, eller en tidsbegränsad anställning om minst två år. Detta medför även rätt till familjeåterförening för kategorier som inte tillåts för anknytningspersoner med tidsbegränsade tillstånd. Det har dock visat sig mycket svårt för nyanlända att finna fast arbete på de villkor som krävs. Hittills har bara ett fåtal kunnat använda sig av denna möjlighet.⁴

⁴ Enligt Migrationsverkets månadsrapporter beviljades 48 permanenta tillstånd på grund av försörjning under år 2017, av ca 11.000 förlängningsärenden. Under första halvåret 2018 beviljades 69 sådana tillstånd, av ca 6.000 förlängningsärenden.

Förberedelser inför ansökan på internet

(Sök = sökande, Ref = referensperson, Mig = Migrationsverket).

Förfarandet börjar när referenspersonen fått tillstånd att stanna i Sverige.

Mig: Uppehållstillståndskortet produceras och innehavaren informeras när kortet kan hämtas ut.

Ref: När uppehållskortet har kommit, vänd dig till Skatteverket för att ansöka om personnummer och för att registrera eventuellt äktenskap.

Sök: Kontrollera passets giltighetstid och eventuellt ansök om nya pass från hemlandet.

Sök: Samla in dokument som visar relationen. Skanna till pdf eller annat format som går att skicka:

- Kopior av sidorna i ditt och andra familjemedlemmars pass som visar personlig information, fotografi, signatur (vid behov), passnummer, stat som utfärdat passet, passets giltighetstid och tillstånd att bo i andra länder än ursprungslandet.
- Äktenskapsintyg om det är relevant.
- Dokument som visar att äktenskapet är registrerat i ursprungslandet. (eller dokument som visar att paret har haft gemensamt boende om de inte är gifta)
- Födelsebevis för barnen där båda föräldrarnas namn anges
- (Adoptionshandlingar om något barn är adopterat)
- (Dokument som visar vem som är vårdnadshavare/ställföreträdare om ansökan ska göras för ett barn)
- (Dokument som visar samtycke från den andra föräldern om en förälder ansöker och ska med barn till Sverige, till exempel vid återförening med ett annat barn. Alternativ: dokument som visar att den andra föräldern är död eller registrerad som försvunnen)

Sök/ref: Få alla dokument översatta till svenska eller engelska av en auktoriserad översättare. Spara översättningarna i pdf-format eller liknande.

Ref: Kontrollera asylansökan och vad som skrivs där om familjemedlemmar. Om det finns någon väsentlig skillnad jämfört med vad de ansökande nu kommer att uppge, kontakta Migrationsverket om behovet av korrigering.

Ref: Informera sökanden om ditt svenska personnummer samt postadress, telefonnummer och e-postadress.

Ansökan på internet

1.

Sök: Använd Migrationsverkets webbformulär och bifoga de skannade dokumenten när du blir ombedd. Formuläret kan skickas in från Sverige eller var som helst, men den sökande måste ha en adress i ett land utanför Sverige där hen har rätt att vistas.

Ref: Om försörjningskravet gäller:

- Kontrollera att arbetsgivaren betalar skatt och försäkringar.
- Spara anställningsavtal och lönekvitton för att bevisa lönenivån.
- Spara kontrakt för lägenheten.

2.

Mig: E-post skickas till **Ref** med instruktioner för att använda webbformuläret för hens del av ansökan. Barn som väntar på återförening med föräldrarna får inga egna frågor.

3.

Ref: Fyll i webbformuläret som **Mig** anvisat.

KÖ (veckor eller månader)

4.

Mig: Handläggare utses och granskar ärendet i korthet. Beslut kan fattas om det finns uppenbara skäl att avslå ansökan.

(**Sök:** Du får meddelande om ytterligare dokument behövs, till exempel om ditt pass anses vara ogiltigt.)

Ref: Du får meddelande om du behöver komplettera något, till exempel när det gäller försörjningskravet)

Ambassaden informeras om vilka frågor som ska ställas till sökanden.

5.

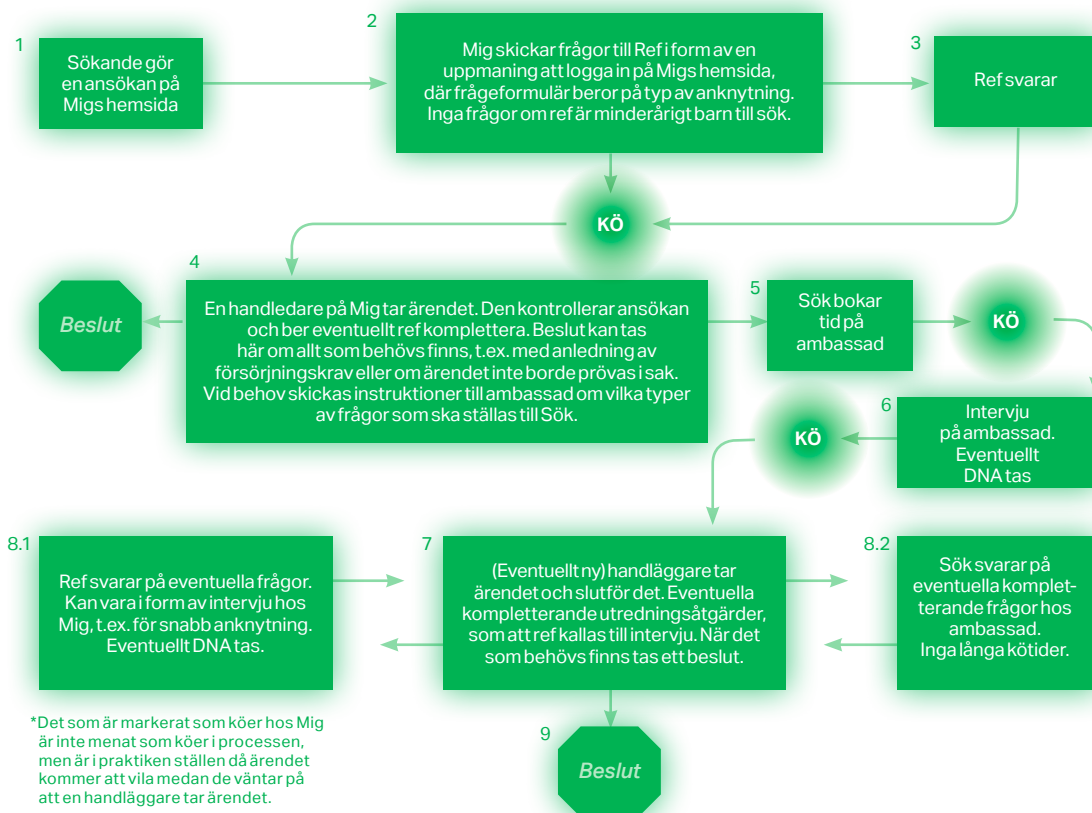
Sök: Du uppmanas att boka tid vid en svensk ambassad. (**Sök** visum för resor till ambassaden, om det behövs)

KÖ (stora skillnader mellan olika ambassader, från ett par veckor till uppemot två år har förekommit)

6.

Sök: Ta dig till intervjutiden på ambassaden. Underteckna fullmakt för din make/maka eller annat ombud i Sverige, om ni önskar det. Lämna in handlingarna. Lämna fingeravtryck och foton. (Du får lämna DNA-prov med hjälp av ambassaden, om det är relevant)

Ansökan på internet

KÖ (veckor eller månader)

7.
Mig: Ärendet behandlas av samma handläggare som tidigare eller en ny.

8.
Ref: Du får lämna DNA-prov, om det är relevant.

- Om det behövs: **ref** får svara på ytterligare frågor per mail eller kallas till intervju.
- Om det behövs: **Sök** får svara på ytterligare frågor.

9.
Mig: Beslut tas. Situationen vid denna tidpunkt är avgörande. Anställning och hyreskontrakt ska alltså finnas då beslutet tas, barn ska vara under 18 år, pass ska vara giltiga.

- Om ansökan bifalls tillverkas uppehållstillståndskort.

- Om ansökan bifalls kallas sökanden till ambassaden på nytt.

(**Sök:** Sök visum för nytt besök vid ambassaden, om det behövs)

Sök: Besök ambassaden för att hämta uppehållstillståndskort.

Om ansökan avslås kan beslutet överklagas till migrationsdomstol. Domstolen avgör ärendet skriftligt. Ombud kan anlitas, men offentligt biträde ges inte.

Förfarande för ansökan vid svensk ambassad. Förfarandet har färre steg, men tar i praktiken snarast längre tid. En skillnad som kan vara viktig är att informationen om referenspersonens lägenhet och lön kommer att begäras senare i förfarandet.

UNDERLAG: TERJE HOLMGREN

1.3.

Försörjningskrav

Den som befinner sig i Sverige måste ha egen bostad och familjen ska kunna försörja sig med regelbunden inkomst. Ensamkommande barn som vill ta hit familj är undantagna från försörjningskravet, liksom familjer som har minderåriga barn på den svenska sidan.

Inkomstkravet ligger på 7 952 kronor för ett par och 2 554-2 940 kronor per barn *efter att skatt och hyra har betalats*.⁵ Även bostaden ska vara av en viss storlek, beroende på antalet familjemedlemmar.

Om personen i Sverige är flykting eller alternativt skyddsbehövande *och* det är en etablerad relation - som att paret gift sig eller bott ihop utanför EU eller under laglig vistelse i Sverige - *och* de inte kan återförenas i ett land utanför EU som de har en anknytning till *och* ansökan lämnas inom tre månader efter att personen i Sverige fått uppehållstillstånd, så slipper de försörjningskravet.

Undantagsparagraf

Enligt en särskild paragraf i den tillfälliga lagen ska familjeåterförening från utlandet tillåtas om ett beslut att neka uppehållstillstånd skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande. De anhöriga som i överklagande har anfört att ett nekat tillstånd skulle strida mot Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (hädanefter Europakonventionen) eller barnkonventionen har dock regelmässigt ändå fått avslag med hänvisning till att den tillfälliga lagen är just tillfällig och att det inte strider mot konventionerna att låta en återförening anstå under tre år. Se även kapitel 3 om de internationella konventionerna.

1.4.

Effekterna av lagen

Sedan 2015 har Sveriges flykting- och migrationspolitik ändrats på många sätt, för det mesta i restriktiv inriktning. Fokus i debatten har hamnat på andra grupper som kommit akut i kläm på grund av nya regler, inte minst de ensamkommande barnen och ungdomarna. Många talar om "den tillfälliga lagen" som om den innehöll alla förändringar som skett i asylpolitiken sedan 2015. De regler som den tillfälliga lagen faktiskt innehåller om tidsbegränsning av uppehållstillstånd och hinder för familjeåterförening, har däremot inte diskuterats mycket sedan lagen trädde i kraft.

Totalförbudet mot familjeåterförening för alternativt skyddsbehövande gällde inte dem som sökte asyl senast 24 november 2015 och slog därför inte igenom med full kraft till en början. Att handläggningstiderna

5. Summorna ska enligt Utlänningsförordning (2006:97) härledas från förbehållsbeloppet vid utmätning av lön enligt 7 kap. 5 § utsökningsbalken. Föreskrifterna om vilken bostad som krävs ska meddelas av Migrationsverket.

har blivit allt längre har också bidragit till att det tagit tid innan effekterna av lag-ändringarna började märkas.

Den första av de nya restriktionerna som märktes var försörjningskravet. Försörjningskravet gäller anhöriga till alla kategorier, oavsett när de kom till Sverige eller om de är svenska medborgare. För flerbarnsfamiljer krävdes lägenheter av en storlek som knappt existerar på hyresmarknaden – och löner som möjligen existerar för personer som är väletablerade i sin profession, men definitivt inte för nyanlända invandrare.

Hösten 2017 hade FARR börjat nås av allt fler nödrop från föräldrar i den här situationen. Redan dessförinnan hade visumkraven för syrier och svårigheterna att ta sig till ambassader blivit kända. Idag, två år efter att den tillfälliga lagen trätt i kraft, nås vi även av dem som nekats familjeåterförening på grund av att de faller utanför kriterierna enligt den tillfälliga lagen.

1.5 Exempelsamlingen

Arbetet med att samla ihop exempel på hinder mot familjeåterförening inleddes genom en enkät till medlemsföreningar i januari 2018. Enkäten visade att många stöter på problemet, men ledde inte till förmedling av konkreta exempel. Under våren gick två projektdeltagare igenom "inkorgen" till FARR:s helpdesk, dit asylsökande och stödpersoner kan vända sig med juridiska frågor eller söka kontakt med lokalgrupper. Ett antal mail från 2016 och senare valdes utifrån att maillets ämnesrad nämnde ämnet, såsom "återförenas med familj", "fråga om anknytning" eller liknande.

Dessa mail har använts som del i underlaget för analysen. Avsändarna tillskrevs även med fråga om de ville delta i en enkät, med förklaring om syftet. De som var positiva till detta fick länk till en enkät med 11 frågor på svenska och engelska, se bilaga.

Sedan enkäten översatts även till arabiska spreds den dessutom på en facebook-sida med arabiskspråkiga medlemmar och som fokuserar just på problem med familjeåterförening. Enkäten besvarades av 30 personer, i följande avsnitt nummerade som informanter. Därutöver har 44 mail från personer som inte besvarat enkäten analyserats, däribland svar som inkom i text utan användande av enkätformuläret.

I de följande avsnitten återfinns sammanställningar samt exempel främst från enkäten, men några även i oidentifierad form från mailkorrespondensen. De olika hinder som möter människor när de försöker utnyttja sin rätt att leva tillsammans med sin familj i Sverige analyseras var för sig.

Eftersom endast personer som har upplevt svårigheter kopplat till familjeåterförening har kontaktat FARR, gör denna exempelsamling inte anspråk på att ge en representativ bild av samtliga återföreningsfall. **Det är inte en rapport om familjeåterförening – utan en rapport om hinder mot familjeåterförening.** Som sådan stämmer bilden överens med andra rapporter som berör familjeåterförening sedan den tillfälliga lagen trädde i kraft. *(Som exempel kan nämnas rapporterna från Röda Korset⁶ och Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar⁷).*

6. Humanitära konsekvenser av den tillfälliga Utlänningslagen; Linda Beskow, Röda Korset september 2018.

7. Migrationsrättens framtid. En redogörelse för de juridiska riskerna med att förlänga lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige; Anders Sundquist mfl, Rådgivningsbyrån september 2018.

02/

Exempelsamling: hinder för familjeåterförening

I denna del av rapporten ligger fokus på att gå igenom de olika hindren för familjeåterförening var för sig. I de olika avsnitten beskrivs hindren, hur de har uppkommit och vilka generella konsekvenser de specifika hindren har gett upphov till. Varje avsnitt innehåller också berättelser och citat från personer som själva har gått igenom familjeåterföreningsprocessen. Därmed berörs den generella situationen som dessa hinder har skapat, men också den levda erfarenheten av att möta dessa -hinder, som enskilda personer bär på.

Den enkätundersökning som FARR har genomfört visar på liknande skäl till familjesplittring som andra rapporter om flykt och familjeåterförening. Många vittnar om att olika faktorer förutom begränsningar i lagstiftning omöjliggör en säker och legal flyktväg; gränshinder, svårigheter kopplade till visum och den geografiska placeringen av ambassader. Dessa svårigheter och hinder gör att familjer oftast inte flyr samtidigt och tillsammans. Istället flyr någon eller några från familjen först, i hopp om att resterande familje-medlemmar ska kunna följa efter via en av mycket få lagliga vägar: familjeåterförening.

Situationen sammanfattas såhär i ett av svaren FARR fick i enkätundersökningen: *"Dessa åtgärder tar inte hänsyn till situationen för barn och kvinnor som fortfarande är i krigszoner. Deras situation är allvarlig, de kan förlora sina liv när som helst. Utrikesdepartementets bestämmelser har tvingat människor att nå ambassader genom olagliga vägar, vilket gör att många människor är tvungna att be om hjälp av farliga människor. Detta har gjort att många människor som är bosatta i Sverige har mått dåligt och känner rädsla för hur det ska gå för ens familj. Detta gör att man bara tänker på återförening och inte kan fokusera på integration och jobbsökande".* Informant nr. 10

2.1.

Praktiska hinder

Det finns ett flertal praktiska hinder som försvårar familjeåterförening; svårigheter att bevisa sin identitet, att nå en ambassad som hanterar ärenden om familjeåterförening och att kunna ta sig förbi gränshinder via resvägar som kantas av faror. Dessa hinder är ofta relaterade till varandra och kan tillsammans skapa ytterligare ett hinder i form av höga kostnader för exempelvis nödvändiga resor och identitetsdokument.

Gränshinder och ambassadrelaterade hinder

Som tidigare nämnts har Sverige ingen ambassad som hanterar familjeåterförening i Syrien, Afghanistan, Eritrea eller Somalia. Ambassaderna ligger i andra länder med viseringskrav på den enskilda. Afghaner kan resa till Iran, Pakistan eller Indien, men visum, resor och uppehålle innebär stora kostnader. Personer från Syrien och Eritrea nekas ofta visum för de länder där Sverige har ambassader. Eftersom det endast är få ambassader som hanterar ärenden om familjeåterförening blir också köerna för intervju på dessa ambassader långa. Denna situation vittnar en av informanterna i FARRs enkätundersökning om:

"Min man kunde inte närvara på mötet med ambassaden eftersom han inte fick visum. Svenska ambassader befinner sig i länder som man måste ha visum för att komma till och det är väldigt svårt att få visum. Vi har väntat i 14 månader på att få en handläggare. Nu har det gått 28 månader och vi har inte fått något beslut". (Informant nr. 2)

Detta par har således väntat i över två år på att få möjlighet till ett möte på en svensk ambassad som hanterar ärenden om familjeåterförening.

Det kan också vara svårt att lyckas få ett giltigt visum som samstämmer med tidpunkten för mötet, om det är så att ambassaden och viseringsmyndigheten inte samarbetar. Detta har orsakat månader och år av extra väntetid i exempelvis Jordanien. Nedan följer två berättelser om hinder kopplade till visum.

"Jag har inte träffat min familj på två och ett halvt år. Min fru har ansökt om att hon och våra barn ska återförenas med mig i Sverige. De fick en intervju på ambassaden i Turkiet, men de kan inte få ett visum dit. Dessutom måste de förnya sina pass om upphör gälla och det är mycket svårt. Min fru är svårt sjuk och min dotter har fyllt 18 år under tiden vi har väntat och jag är rädd att det påverkar vårt ärende. Vi har bett om en tid på ambassaden i Sudan, men vi har inte hört något därifrån."

Hämtat från mail nr. 8.

"Jag är en syrisk pappa från Hooms som är förtvivlad. Mina barn och fru har fått en intervjutid hos ambassaden i Turkiet och kan inte ta sig dit eftersom Turkiet inte ger visum till syrier. Mina barn vill inte prata med mig och tycker jag är en dålig pappa, att jag ljugar. De är kvar i Hooms. Jag är helt förkrossad." Hämtat från mail nr. 33.

Syrier som bor i Turkiet eller Jordanien kan ansöka om familjeåterförening med hjälp av de svenska ambassaderna i respektive land, men i och med att nästan inga syrier får visum för att resa in i dessa länder är möjligheten att ansöka via dessa ambassader små.

Den svenska ambassaden i Libanon hanterar inte ärenden om familjeåterförening. En av våra informanter berättade följande om vad det innebär att inte kunna ansöka om familjeåterförening i Libanon:

"A har ordnat med pass till sin familj och fyllt i alla handlingar som krävs. Familjen vistas olovligt i Libanon och måste göra intervju på en ambassad i ett annat land än i Libanon, där de inte är papperslösa. Familjen är rädda för att lämna Libanon utan garanti för att kunna återförenas med A i Sverige, eftersom att de kanske inte kommer kunna ta sig in i Libanon igen." (Informant nr. 20)

Den extremt osäkra situation som familjen ovan befinner sig i, bygger dels på att inte veta om de kommer ha möjlighet att återförenas med sin son i Sverige och dels på rädsla kopplat till att leva som papperslös i Libanon. Detta skapar ett stort dilemma för familjen.

Idag kallas eritreaner och syrier istället till intervju vid den svenska ambassaden i Khartoum, Sudan. Resan dit kan vara mycket riskabel. Många eritreaner har utsatts för våld på väg till och vid gränsen mot Sudan, som exempelvis arrestering, kidnappning och våldtäkt.

Längre exempel: Ambassad och visum

(Detta mail återges översatt och i sin helhet, med informantens tillåtelse.)

Jag befinner mig i Syrien. Jag är 22 år gammal. Jag är gift och har inga barn. Min man är flykting i Sverige. Han anlände till Sverige i juni 2015 efter att ha tagit sig över havet med stor svårighet.

Ett år efter hans ankomst till Sverige fick han permanent bostad. Han lämnade sedan en ansökan om familjeförening och lämnade in alla nödvändiga papper. Sedan började kvalet att få ett möte med ambassaden. Som ni vet finns det vissa ambassader där man får ansöka om återförening och syrierna har inte tillgång till dem alla.

Den svenska ambassaden i Jordanien ringde oss och vi fick ett datum nästan ett och ett halvt år framåt. Det var för långt. Vi fick höra att ambassaden inte är intresserad av återföreningsproblem för syrier.

Till sist fick jag datum för intervju hos den svenska ambassaden i Egypten, sex månader framåt. Men jag behövde visum. Jag åkte till egyptiska ambassaden i Damaskus för att ansöka om visum. Efter tre veckor fick jag besked om att jag hade fått avslag på visumet. Jag förlorade mitt hopp igen.

Därefter kontaktade vi den svenska ambassaden i Sudan för att få ett möte och fick tid 2019. Sedan fick jag höra om ambassaden i Moçambique och där fick jag tid i november 2017. Jag åkte ensam till Moçambique. Det tog 27 timmar. Jag kom till den svenska ambassaden i Maputo. Min rädsla var helt utom kontroll, men intervjun på ambassaden gick bra och de tog fingeravtryck och foto. Jag åkte tillbaka till Syrien och trodde allt var väl.

Efter fem dagar fick vi reda på att vi har fått avslag för att mitt och min mans förhållande inte varit tillräckligt etablerat och att vi gifte oss när jag var 17 år och 10 månader. Jag blev chockad. Jag var vid mina sinnes fulla bruk när jag gick med på detta äktenskap och älskar min man mycket. Vi överklagade och fick avslag igen. Vi överklagade sedan igen och väntar nu på svar. Vi hoppas att det blir ett positivt beslut eftersom att min man inte längre har råd att betala advokaten.

I början av krisen i Syrien var inte mitt område så utsatt, men nu har det börjar bli värre här. Mitt och min mans psykiska mående är mycket dåligt. Vi har förlorat hoppet och drömmer inte längre om att vi kommer att ses igen. **Det sägs att Sverige är ett tryggt land som står för mänskliga rättigheter, men jag kan inte se det så.**

Pass och identitet

För att få uppehållstillstånd på grund av anknytning krävs styrkt identitet, helst genom hemlandspass. För personer som över huvud taget inte har möjlighet att skaffa handlingar som Sverige godkänner kan beviskravet sättas ned till sannolik identitet (istället för styrkt). Detta kan gälla olika nationaliteter men har främst använts för somalier. En förutsättning för att beviskravet ska sättas ned är att paret har barn tillsammans och att släktskapet kan styrkas med DNA-test. De vuxna ska ha haft en etablerad relation i hemlandet för att DNA-testet ska få användas. Två av FARR:s informanter berättar om svårigheter kopplade till pass och identitet:

"Jag kommer från Palestina, men har syriska dokument. Det finns inget land som accepterar att vi lever där." Informant nr. 1

"Jag är en tjej som kommer från Afghanistan. Jag kom ensam hit för två år sedan. Jag försöker rädda min familj, men nu fyller jag 18 år om en vecka. Allt fungerade med ärendet, men min familj kunde inte åka till Afghanistan för att ordna nya pass. Vi har gjort DNA-prov för att visa att vi är familj. Snart fyller jag och jag klarar mig inte utan dem. Jag saknar dem och tänker på dem." Hämtat från mail nr. 21

Det behövs alltid pass för själva inresan och för att kunna få tidsbegränsat uppehållstillstånd. Om personen har rätt till uppehållstillstånd kan främlingspass beviljas om personen inte befinner sig i hemlandet och det är omöjligt att få hemlandspass.

För att ett föräldralöst barn ska få ansöka måste det göras av en ställföreträdare som utsetts med handlingar som Sverige godkänner. För att ett barn ska få resa ensamt eller följa med en förälder till Sverige måste det finnas medgivande från den andra föräldern eller bevis för att den andra föräldern har försvunnit eller är avliden. Det som sagts i asylberättelsen kan användas som bevis. En av FARR:s informanter berättar om hur detta har påverkat hennes ärende:

"Jag är en kvinna från Eritrea. Mina tre barn är kvar i Eritrea, hos deras morföräldrar. Pappan till barnen är försvunnen. För att kunna göra en komplett ansökan om familjeåterförening behövs intyg på att pappan är död eller godkänner att barnen kommer till Sverige, men vi kan omöjligt få det eftersom han är försvunnen. Det är också mycket svårt att få tag i ID-handlingar till barnen. De kan åka till Sudan, men det är både dyrt och farligt." Hämtat från mail nr. 32

Ytterligare handlingar som krävs kan vara äktenskapsbevis, födelsebevis, adoptionspapper, handlingar som visar att ett par har bott på samma ställe etc.

Längre exempel: ID-krav

(Detta är sammanfattat från ett vittnesmål som återgivits av Michael Williams i ett tidigare nummer av Artikel 14)

Ärendet gäller en kvinna från Eritrea som flytt till Sverige. Hennes då sexåriga dotter lämnades hos släktingar i Eritrea, eftersom barnets pappa var död. Barn över 6 år beviljas inte pass i Eritrea vilket gjorde att dottern tvingades resa till Etiopien där hon erkändes som flykting och fick ett nödfallsutresetillstånd, vilket inte godkänns av Sverige. Kvinnan har lämnat in födelseattest, dopbevis, vårdnadsbevis och pappans dödbevis, samt ansökt om främlingspass till dottern. Ansökan avslogs på grund av att dottern inte hade styrkt sin identitet. Migrationsverket bedömer att mamman "gjort sannolikt att du är Smor". Men identiteten måste ändå styrkas. Om det är känt att pass inte kan utfärdas finns en princip om bevislättnad men detta kunde inte tillämpas i S fall. Migrationsverket är nämligen övertygat om att alla eritreaner utanför Eritrea (oavsett enskilda omständigheter) har möjlighet att söka och få ett pass.

Nu har det gått sex år. Dottern har bott med nära släktingar och vänner som också är på flykt men som nu lämnat Etiopien som uttagna flyktingar till Kanada. Hon går inte i skolan, vågar sällan gå ut, tittar på teve nästan hela dagen, gråter sig till sömns varje kväll och delar sin förtvivlan varje dag med sin mamma i Sverige. Den psykologiska påfrestningen är enorm för dem båda. Beslut i överklagandet har skjutits upp i väntan på ett nytt vägledande beslut från Migrationsöverdomstolen.

Nu har det vägledande beslutet kommit. Eritreaner med konventionsstatus ska inte behöva ordna pass. För att återförenas med eget barn räcker det med DNA-prov, vilket Migrationsverket ska ordna. Hade det gjorts vid ansökan hade barnet varit hos sin mamma redan för ett år sedan.

Lång väntetid

Som tidigare nämnts i bakgrundsdel, har väntetiderna i asylprocessen varit mycket långa de senaste tre åren. Den långa väntetiden i asylprocessen har påverkat möjligheten till familjeåterförening på flera sätt. En aspekt är att många ensamkommande unga har hunnit fylla 18 år innan de får uppehållstillstånd, vilket innebär att de därmed förlorat rätten till att återförenas med föräldrar och syskon. Åldern blir också ett hinder på så sätt att föräldrar som får uppehållstillstånd i Sverige och vill återförenas med sina barn känner en stor stress inför barnens kommande 18-årsdag.

Detta kan innebära att föräldern blir beviljad återförening till delar av sin familj, förutom barnet som har fyllt 18 år på grund av den långa väntan.

När anknytningspersonen väl har fått uppehållstillstånd i Sverige påbörjas oftast ytterligare en lång period av väntan. Informanterna vittnar om sammanlagda handläggningstider mellan 18 månader och tre år. Den långa väntetiden har, förutom de praktiska hinder som nämnts tidigare, även att göra med att behandlingen av ansökan kan dra ut på tiden. De extra villkor som ställs upp enligt den tillfälliga

lagen har skapat behov av mer korrespondens kring intyg och andra handlingar. Väntetiden i sig skapar ny väntetid, som till exempel då pass måste förnyas.

En av FARR:s informanter berättar:
"Jag är kontaktperson till en pojke som kommer från Syrien och som har permanent uppehållstillstånd i Sverige. Hans familj (mamma, pappa och lillasyster som är 4 år) har ansökt på en ambassad i Turkiet, de har lämnat DNA och haft intervju. Pojken har inte blivit kallad till intervju här i Sverige. Familjens pass går ut i början av mars och efter det kan de inte åka tillbaka till Syrien och nu har deras pengar snart tagit slut. Pojken fyller snart 18 år." Hämtat från mail nr. 34

I FARR:s mailkorrespondens som föregick enkäten inkom flera berättelser om lång väntetid. En mamma vars barn fortfarande befann sig i en krigszon i Syrien skrev till FARR när hon hade börjat webbansökan och fick ett meddelande om att hennes familj skulle kunna vänta sig beslut efter 21 månader. En socialarbetare berättade för FARR om ett ensamkommande barn som försökte få sina föräldrar till Sverige. Varje gång de bad om svar var den förväntade tiden förlängd. Handläggaren förklarade att minderåriga som närmar sig 18-årsdagen hade prioritet och då han var yngre var det ingen fara att vänta då han hade tid. Men när hans 18-årsdag var nära blev han informerad om att kösystemet hade förändrats och det fanns ingen prioritet för honom. När han fyllde 18 år föll han ändå tillbaka i kön. Vid den tidpunkt då kontakten togs med FARR hade pojkens familj väntat i Turkiet i nästan tre år.

2.2

Hinder på grund av lagmässiga begränsningar

"Den nya lagen om migration i Sverige är inte kompatibel med hur det fungerar med boende, jobb och ambassader i andra länder". Informant nr. 12

Detta citat hämtat från enkätundersökningen understryker problematiken med de restriktioner som har genomförts kring rätten till familjeåterförening. I detta avsnitt förklaras vad som har ändrats gällande familjeåterförening i och med den tillfälliga lagen. Ett avsnitt ägnas också åt den snäva definitionen av familj.

Skyddsstatus

Personer som har tidsbegränsat uppehållstillstånd som alternativt skyddsbehövande enligt den tillfälliga lagen har över huvud taget inte rätt till familjeåterförening om de sökt asyl senare än 24 november 2015. Enligt Migrationsverkets statistik över beviljade uppehållstillstånd i alla instanser under 2017 fick 15 336 personer uppehållstillstånd som konventionsflyktingar och 13 778 personer uppehållstillstånd som alternativt skyddsbehövande. Detta innebär att nästan hälften av alla som får uppehållstillstånd på grund av skyddsbehov inte har rätt till familjeåterförening, oavsett om andra villkor är uppfyllda. Denna restriktion av rätten till familjeåterförening är en av de största förändringarna till följd av den tillfälliga lagen med mycket allvarliga konsekvenser för dem som påverkas.

Två av FARR:s informanter berättar om vilka konsekvenser denna restriktion har haft på deras ärende och liv:

"Uppehållstillståndet gäller för 13 månader, vilket inte tillåter en 9-åring att ansöka om anknytning och återförening." Informant nr. 7

"Jag har flytt från Syrien och bor med mina två döttrar i Sverige. Jag fick ett tillfälligt uppehållstillstånd på bara ett år. Jag har fått avslag på min ansökan om återförening till min man. Jag är gravid och jättetrött."

hämtat från mail nr. 37

Familjedefinition

Något som också begränsar rätten till familjeåterförening är den snäva definitionen av familj; "Som familj räknas din make, maka, registrerade partner eller sambo, och dina barn som är under 18 år. Om du är under 18 år räknas dina föräldrar som närmaste familj." (Migrationsverket). Definitionen utesluter inte samkönade relationer. Men eftersom de flesta inte har haft möjlighet att gifta sig eller leva ihop med en person av samma kön i hemlandet så är det svårare för dem att bevisa förhållandet. Den tillfälliga lagens krav på att förhållandet redan ska vara etablerat innebär ett högre hinder för personer i samkönade relationer och även för par som exempelvis hedersrelaterade skäl eller på grund av religiösa/etniska motsättningar inte kunnat leva tillsammans före flykten.

Denna definition innebär också att det krävs att ett särskilt beroendeförhållande ska bevisas för att andra familjemedlemmar än de som nämns i definitionen ska räknas som familj. Detta innebär till exempel att unga över 18 år måste bevisa att särskilt beroendeförhållande föreligger för att kunna

återförenas med syskon eller föräldrar. En av FARR:s informanter förklarar situationen såhär:

"Jag kom till Sverige tillsammans med en yngre bror för några år sedan. Min far gick bort innan jag fick permanent uppehållstillstånd). Jag ansökte då om att återförenas med min mamma och lillebror eftersom jag är den enda ansvariga för dem. Det blir värre och värre i Syrien och jag vill inte att de ska stanna kvar där. Jag har bott tillsammans med min familj och har inte lämnat dem förut och vi har ett speciellt förhållande eftersom vi bryr oss väldigt mycket om varandra och dessutom tillhör vi en minoritetsgrupp i Syrien och det gör att det blir ännu svårare och farligare för oss att leva utan varandra. Vi känner oss ensamma och jag försöker att stödja dem ekonomiskt i och med den instabila situationen i Syrien. Det är nu 11 månader sedan jag ansökte och jag är väldigt rädd, för min lillebror fyller snart 18 år." Hämtat från mail nr 7.

För dem som omfattas av den tillfälliga lagens bestämmelser tillåts som nämnts inga kategorier utöver den snäva familjedefinitionen.

Försörjningskrav

Den som befinner sig i Sverige måste ha egen bostad och familjen ska kunna försörja sig med regelbunden inkomst. Ensamkommande barn som vill ta hit familj är undantagna från försörjningskravet, liksom familjer som har minderåriga barn på den svenska sidan.

Inkomstkravet ligger på 7 952 kronor för ett par och 2 554–2 940 kronor per barn efter att skatt och hyra har betalats. Om den som söker utifrån har en inkomst – vilket är sällsynt – får den räknas in.

Bostaden måste bestå av minst ett rum och kök för en eller två vuxna. Med ett eller två barn krävs en tvåa, för tre eller fyra barn en trea osv – två barn per rum.

Detta innebär exempelvis att en förälder i en trebarnsfamilj måste ha en trerums-lägenhet plus ca 16 000 kronor i månaden kvar efter att ha betalat hyran. Med en genomsnittshyra på 6 900 kr för en trea skulle det motsvara en bruttolön om mer än 30 000 kronor.⁸

Nyanlända kommer ofta in på arbetsmarknaden först efter praktik och studier och får främst tidsbegränsade arbeten med låg eller subventionerad lön, långt under den inkomstnivå som krävs. Även den ensamstående mamman som försöker få återse sin enda dotter kan upptäcka att hennes första lön i Sverige inte räcker, eller att kontraktet för en tidsbegränsad anställning, etableringsjobb eller praktik inte duger som fast försörjning.

Den tillfälliga lagen innehåller en möjlighet att undslippa försörjningskravet om ansökan om familjeåterförening görs inom tre månader från det att ankytningspersonen har fått uppehållstillstånd i Sverige. På grund av de praktiska hinder som nämns i avsnitt 2.1. är det dock svårt att hinna lämna in en ansökan inom dessa tre månader. FARR har också fått rapporter om att informationen om de tre månaderna brister eller inte ges alls till personer med uppehållstillstånd.

Flera av FARR:s informanter berättar om stora svårigheter med att bemöta kraven kopplade till försörjning och boende. Nedan följer tre olika exempel.

"Jag är sjuk och har läkarintyg som bekräftar att jag inte kan jobba". Informant nr. 3

"Vi har fått flera kompletteringar och avslag på grund av de nya reglerna med krav på inkomst och bostad. Bostadskravet har ställt till det för oss. Migrationsverket menade att vi inte uppfyllde kraven för att vi skulle bo tillsammans med andra personer. Vi hade eget rum, men skulle dela kök." Informant nr. 29

"Hon lämnade in ansökan en dag efter att den tillfälliga lagen trätt i kraft och tre månader och en vecka efter att hon fått uppehållstillstånd. Därför ålades hon ett försörjningskrav som hon inte kan uppfylla, vare sig avseende inkomst eller bostad". Informant nr. 14

Det skärpta försörjningskravet ställer också till med problem för personer som av olika skäl, som exempelvis funktionsnedsättning, inte kan arbeta heltid, eller generellt sett har svårare att få ett jobb. Denna problematik bekräftas av organisationen Disabled Refugees Welcome, som FARR har varit i kontakt med i samband med insamling av ärenden. Organisationen lyfter bland annat fram ett fall där en kvinna med funktionsnedsättning ansökte om att återförenas med sina två minderåriga barn, men fick avslag med hänvisning till försörjningskravet. Disabled Refugees Welcome nämner också att svårigheter kopplat till kravet om "bostad av en tillräcklig storlek" uppkommer för sökande med funktionsnedsättning, eftersom många bostäder inte är tillgänglighetsanpassade.

8. I artikeln "Hyra efter antal rum", SCB 2018-10-04, anges genomsnittlig månadshyra för en lägenhet med tre rum till 6 904 kr.

Längre exempel: Försörjningskrav

"Jag flydde till Sverige från kriget och har gått igenom alla osäkra situationer för att kunna återföra min familj och samla ihop oss för att bo på ett säkert ställe. Jag vet hur mycket tryck Migrationsverket och de andra myndigheterna har men jag skriver till er från ett krossat hjärta utifrån min dotters och min mans situation och vår framtid tillsammans i detta vackra land."

Ärendet gäller en kvinna från Syrien som är bosatt i Sverige. Kvinnan ansöker om att återförenas med sin man och tioåriga dotter, som befinner sig i Syrien. Kvinnan får avslag, med hänvisning till att hon inte har någon inkomst. Hon överklagar till migrationsdomstolen och påvisar att hon numera är anställd och har en tillräcklig lön för att försörja familjen.

Kvinnan får avslag igen, med hänvisning till att anställningsavtalet redan hade löpt ut. Det visar sig att kvinnan har en ny överenskommelse om fortsatt anställning med särskilt stöd, vilket inte ersätter ett sedvanligt anställningsavtal. Kvinnan har skickat in flera lönespecifikationer som påvisar hennes inkomst. Hon får trots detta avslag.

Ur domen: *"Det har i målet inte framkommit några omständigheter som föranleder bedömningen att ett nekande av uppehållstillstånd enligt ovan skulle strida mot svenskt konventionsåtagande. Överklagandet ska således avslås."*

2.3.

Upplevelsen av att möta hinder i familjeåterföreningsprocessen

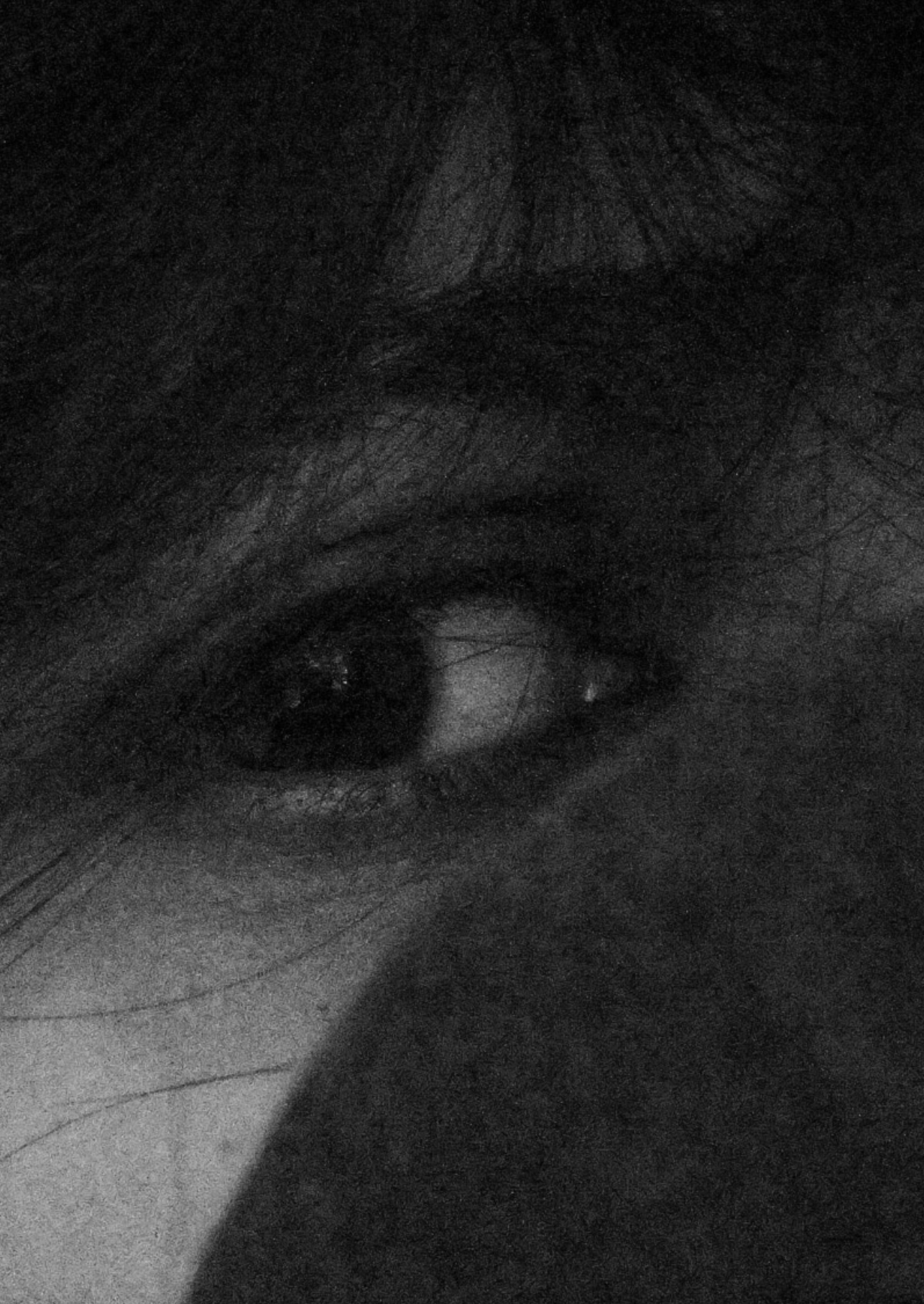
I enkäten som FARR skickade ut ställdes följande fråga: "Vad har den här processen betytt för dig och din familj?" Svaren som kom var varierande, men säger alla något om den desperata situation som uppstår när personer inte tillgodoses rätten att förenas med sina familjemedlemmar på en trygg plats. Det är tydligt att väntan, längtan och oron påverkar både framtidstro, hälsa och det dagliga livet. Här återges några av de tankar som FARR:s informanter har delat med sig av:

"Det är svårt att vara borta från familjen. Barnen frågar: när får vi träffa pappa? Jag längtar efter min familj. Saknad och många tankar går kring hur det ska bli. Vad kan jag göra för att de ska komma till Sverige?" Informant nr. 17

"Processen har lett till mycket lidande för M och familjen som inte kan återförenas eftersom familjen inte kan göra sin intervju på befintlig ambassad. M har utvecklat psykisk ohälsa som påverkar mycket negativt i vardagen". Informant nr. 20

"Jag har fastnat i mitt livs största mardröm och jag vaknar aldrig. Ser inget ljus i tunneln. Känner mig maktlös, ensam och bortglömd". Informant nr. 28

"Jag väntade på min fru i två år och jag har slösat så mycket tid på att vara orolig och det påverkar min förmåga att skapa ett självständigt liv i Sverige, fast jag egentligen är aktiv." Informant nr. 30

03/

Hur ställer sig den internationella rätten till familje- återförening?

"Om uppehållstillstånd på grund av anknytning inte kan ges på någon annan grund, ska ett sådant tillstånd beviljas en utlänning som inte befinner sig i Sverige om ett beslut att neka uppehållstillstånd skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande."

Citatet ovan är direkt hämtat ut 13 § i den tillfälliga lagen. I denna tredje del av rapporten återges en kort genomgång av den internationella rätt som är relevant i sammanhanget. Genomgången börjar med en redogörelse för rätten till familjeåterförening i enlighet med Sveriges internationella åtaganden. I det andra avsnittet diskuteras Sveriges skyldighet att underlätta familjeåterförening utifrån problematik kopplat till lagmässiga och praktiska hinder. I det tredje avsnittet skildras regeringens argument för att begränsa rätten till familjeåterförening, samt hur dessa argument har tolkats i faktiska ärenden.

Rätten till familje- återförening enligt internationella åtaganden

"Familjen är samhällets naturliga och grundläggande enhet och är berättigad till samhällets och statens skydd." (Artikel 23 i Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, ICCPR)

Rätten till familjeåterförening, eller snarare rätten till familjeliv, uttrycks på olika sätt i flera olika människorättsliga dokument och verktyg, såsom Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter och FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen. Barnkonventionen utgår ifrån barnets rätt till att vara med sina föräldrar, vilket uttrycks i artikel 10: *"Ett barn har rätt att återförenas med sin familj om familjen splittrats. Ansökningar från familjer som vill återförenas över statsgränser ska behandlas på ett positivt, humant och snabbt sätt."* Därmed uttalar sig Barnkonventionen också om på vilket sätt processen kring familjeåterförening bör fungera.

Även i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) fastställs rätten till skydd för privat- och familjeliv. Europakonventionen gäller som svensk lag och är därmed ett starkt juridiskt instrument. I artikel 8.1. i Europakonventionen står:

"Var och en har rätt till respekt för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens."

Rätten till familjeliv fastställs också i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Artikel 7 påminner om Europakonventionen:

"Var och en har rätt till respekt för sitt privatliv och familjeliv, sin bostad och sina kommunikationer."

3.2.

Tillfälliga uppehålls- tillstånd, skyddsstatus och försörjningskrav i internationell rätt

I EU:s familjeåterföreningsdirektiv, Rådets direktiv 2003/86/EG om rätt till familjeåterförening, framgår att det uppehållstillstånd som en familjemedlem får ska vara lika långt som det uppehållstillstånd som anknytningspersonen har. I och med att det under tiden den tillfälliga lagen gäller endast utfärdas tillfälliga uppehållstillstånd, kan detta i vissa fall leda till att familjemedlemmen får ett väldigt kort uppehållstillstånd. Detta trots att det i artikel 13.2 i EU:s familjeåterföreningsdirektiv framgår att uppehållstillstånden ska vara giltiga minst ett år.

Som framgår i ett tidigare avsnitt av denna rapport innebär den tillfälliga lagen en åtskillnad utifrån skyddsstatus när det gäller rätten till familjeåterförening. Personer med status som alternativt skyddsbehövande (eller subsidiärt skydd som det benämns i EU-rätten) förlorar enligt den tillfälliga lagen helt rätten till familjeåterförening. Detta har försvarats med att familjeåterföreningsdirektivet inte berör alternativt skyddsbehövande. Men EU-kommissionen anser inte att en sådan skillnad ska göras:

"Kommissionen anser att personer som beviljats subsidiärt skydd har samma behov av internationellt skydd som flyktingar, och uppmanar därför medlemsstaterna att anta bestämmelser som beviljar flyktingar och personer som beviljats tillfälligt eller

subsidiärt skydd liknande rättigheter som flyktingar.” (Ur EU-kommissionens riktlinjer gällande familjeåterförening, sida 25).

Det går dessutom att argumentera för att denna åtskillnad kränker rätten till förbud mot diskriminering som stipuleras i bland annat artikel 14 i Europakonventionen.

Anledningen till att flyktingar och andra skyddsbehövande erkänns en starkare rätt till familjeåterförening än andra är att de – just för att de behöver skydd – inte kan återförenas i något annat land. Familjeåterföreningsdirektivet antogs innan EU inlett arbetet med att i flera direktiv likställa flyktingar med alternativt skyddsbehövande. Detta har senast genomförts i till exempel skyddsgrunds-direktivet och asylprocedurdirektivet. Att EU inte ännu har reglerat alternativt skyddsbehövandes rätt till återförening i familjeåterföreningsdirektivet betyder inte att det kan betraktas som konformt med EU-rätten att behandla denna grupp skyddsbehövande på annat sätt.

Även barn som tilldelas status som alternativt skyddsbehövande förlorar rätten till familjeåterförening. Detta strider även mot Barnkonventionen, både då barnets bästa inte utreds och tas i beaktande och då barnets rätt till sina föräldrar bortses ifrån.

Enligt EU-domstolens praxis får medlemsländer inte utforma regler som strider mot familjeåterföreningsdirektivets syfte, som är att underlätta familjeåterförening.⁹ Den tillfälliga lagens inskränkningar av vilka kategorier som kan komma ifråga för återförening motiveras just med att minska antalet uppehållstillstånd, vilket står i strid med detta syfte.

Även EU-kommissionen har i sina riktlinjer poängterat att restriktioner kan införas t.ex. för att stärka integrationen men inte för att hindra familjeåterförening. Inskränkningarna står också i strid med rekommendationerna från FN:s flyktingorgan UNHCR såväl rörande rättigheterna för alternativt skyddsbehövande, som rörande vilka som ska omfattas av familjebegreppet.¹⁰

När det gäller frågan om försörjningskrav föreligger det en allvarlig risk att vissa grupper missgynnas mer av det höjda försörjningskravet. Detta gäller grupper som vanligtvis har svårare att komma in på den svenska arbetsmarknaden, såsom kvinnor, äldre personer och personer med funktionsvariationer. FN:s granskningskommitté för Kvinnokonventionen uttrycker i Generell rekommendation nr. 32 att en nationell rättsordning som ställer villkor som kvinnor har svårare att uppfylla än män, exempelvis försörjningsförmåga, kan i sig utgöra indirekt diskriminering.

9. Se domen i mål C-153/14, *Minister van Buitenlandse Zaken mot Koch A*, där domstolen slog fast att språkstester får krävas om syftet är att främja integrationen – men inte för att försvåra familjeåterförening.

10. I rapporten "The Right to Family Life and Family Unity of Refugees and Others in Need of International Protection and the Family Definition Applied" av Frances Nicholson, UNHCR, beskrivs bland annat att UNHCR föredrar "nära anhöriga" (close family members) före "kärnfamilj" och lägger även stor vikt vid "beroende": "the organization uses the concept of dependency to ensure that family members, who may not be close family members but are nevertheless dependants, are also able to enjoy the right to family life and family unity."

3.3.

Handläggningstid och praktiska hinder i internationell rätt

När det gäller *hur* familjeåterföreningen bör gå till och underlättas finns det bland annat relevant lagtext i EU:s familjeåterföreningsdirektiv. I artikel 5.4. står som följer:

“Så snart som möjligt och under alla omständigheter senast nio månader efter det att ansökan har lämnats in, skall medlemsstaternas behöriga myndigheter skriftligen underrätta en person som har lämnat in ansökan om beslutet”.

I artikel 5.5. står sedan:

“Vid prövningen av ansökan skall medlemsstaterna ta vederbörlig hänsyn till att underåriga barns bästa skall komma i främsta rummet.”

Genomsnittlig handläggningstid för ansökningar om familjeåterförening var under 2017 ca 13-15 månader beroende på om ansökan skedde elektroniskt eller på papper (adoptioner och barn födda i Sverige fråräknade). Ansökningar inlämnade på papper tog 12-16 månader att handlägga, för olika kategorier av sökande. Den längsta genomsnittstiden om 16 månader gäller nyetablerade relationer. Men även en elektronisk ansökan för återförening med ett barn tog i genomsnitt tio månader.¹¹ Redan det är mer än EU:s tidsgräns om nio månader. Denna övre tidsgräns ska enligt direktivet bara utnyttjas i exceptionella fall, inte som standard eller på grund av allmän överbelastning.

Under 2018 har väntetiderna ökat ytterligare med minst två månader för de flesta kategorier. Väntetiden för barn ligger nu på 12 månader efter elektroniska ansökningar och 14 månader efter pappersansökningar. Det ska understrykas att dessa tider avser

genomsnitt och att det finns åtskilliga ärenden som tagit betydligt längre tid. I ett yttrande år 2017 noterade JO att det är vanligt att själva handläggningen inte ens har påbörjats 18-24 månader efter att ansökan gjorts. Statistiken visar ingen koppling mellan antalet ansökningar och handläggningstiden, trots att överbelastning har framförts som argument för utdragen handläggning.

I en dom från EU-domstolen i april 2018 framgår att domstolen anser att ett ensamkommande barn med flyktingstatus har rätt till familjeåterförening även om det drar ut på tiden och barnet hunnit fylla 18 före beslut. Det får dock krävas att föräldrarna ansöker om tillstånd inom tre månader efter beslutet om uppehållstillstånd. Hur detta kommer att införlivas i svensk rätt är ännu oklart, men det påvisar vikten av att ansökningar om familjeåterförening handläggs skyndsamt och med barnets bästa i beaktande.

I del två av denna rapport beskrivs flera praktiska hinder som kan uppkomma i samband med ansökan om familjeåterförening. Några av de mer vanliga hindren handlar om möjligheten att kunna bevisa sin familjerelation i och med svårigheter att bevisa sin identitet. I artikel 11.2 i familjeåterföreningsdirektivet står följande:

“Om en flykting inte kan styrka sina familjeband med offentliga handlingar, skall medlemsstaten beakta andra bevis för att sådana band föreligger enligt nationell lagstiftning. Ett beslut om avslag på ansökan får inte uteslutande bygga på avsaknad av skriftlig bevisning.” Genom att handläggningstiderna överskrids rutinmässigt och familjeåterförening dessutom nekas av skäl som är ägnade att försvåra familjeåterförening, så undergrävs återigen familjeåterföreningsdirektivets syfte. Den extremt komplicerade och långdragna processen står dessutom i strid med rätten till god förvaltning enligt artikel 41 i EU:s stadga om grundläggande rättigheter.

11. Statistik från Migrationsverket.

3.4.

Regeringens argument

Röda Korset visar i en aktuell rapport "Humanitära konsekvenser av den tillfälliga Utlänningslagen" att många avslag gällande ansökan om familjeåterförening motiveras med att lagstiftningens tillfälliga natur gör att den sökande anses kunna vänta tills dess lagstiftningen är utgången. Följande argument återkommer enligt rapporten i flertalet beslut:

"Familjeåterförening bedöms kunna anstå under tiden för den begränsade lagens tillämplighet. Att neka dig uppehållstillstånd bedöms inte strida mot något svenskt konventionsåtagande.."

När den tillfälliga lagen gick igenom förklarade regeringen i sin proposition att begränsningarna när det gäller familjeåterförening är proportionerliga just på grund av att lagstiftningen är tillfällig, samt att statens intresse alltid ska vägas gentemot den enskilda personens rätt till familjeåterförening. På så sätt argumenteras för att en prioritering av statens intresse att upprätthålla en reglerad invandring är proportionerlig och inte i strid mot Sveriges konventionsåtaganden. Men utifrån exemplen i denna rapport och i Röda Korsets nämnda rapport är det tydligt att detta argumentet gör den tillfälliga lagens paragraf om Sveriges konventionsåtaganden oanvändbar i praktiken.¹²

Dessutom visar exemplen i avsnittet ovan att ärenden om familjeåterförening kan ha en handläggningstid på flera år. Tre års väntan på grund av lagen kan alltså bli fem, sex eller sju år som barn och föräldrar i praktiken hålls åtskilda. Att i det läget förlänga lagen kan inte med någon argumentation överensstämma med Sveriges internationella åtaganden.

Slutligen bör det vara så att om regeringens argument bygger på att lagstiftningen är tillfällig, bör argumenten inte längre vara gällande om den tillfälliga lagen förlängs.

12. § 13 i Lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige lyder: "Om uppehållstillstånd på grund av anknytning inte kan ges på någon annan grund, ska ett sådant tillstånd beviljas en utlännings som inte befinner sig i Sverige om ett beslut att neka uppehållstillstånd skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande."

04/ Avslutning och diskussion

Redan när regeringen 2016 presenterade sitt förslag till en lag om att tillfälligt begränsa möjligheterna till uppehållstillstånd i Sverige, stod det klart att restriktionerna för familjeåterförening skulle komma att slå hårt mot människor på flykt, inte minst barnen.

FARR påpekade att konsekvenserna blir att familjer splittras för oöverskådlig tid och att barn lämnas i krig och misär. Vi konstaterade att en stor grupp barn i strid med Barnkonventionen helt skulle uteslutas från familjeåterförening, utan möjlighet till individuella överväganden. Vi tog också upp att reglerna skulle diskriminera HBTQ-personer och andra som drabbats av köns- och könsidentitetsrelaterat förtryck.

Beträffande försörjningskravet skrev FARR i remisstyttrandet:

"FARR anser att försörjningskravet kommer att leda till stora utestängande konsekvenser, bidra till att vidhålla familjesplittring och missgynna integrationen. Liksom i fråga om de allmänna kraven för familjeåterförening innebär försörjningskravet ett cyniskt åsidosättande av flyktingars behov och den humanitära katastrof som de befinner sig i. Det går an att argumentera för att barn inte kan integreras på ett bra sätt i Sverige om de inte får tillräckligt stort utrymme i bostaden. Men barn som inte får återförenas på grund av kraven på tillräckligt stor lägenhet torde i mycket få fall ha det bättre i hemlandet eller det flyktingläger där de annars befinner sig."

FARR konstaterade också redan 2016 att de föreslagna reglerna skulle strida mot EU-rätten och familjens rättigheter enligt Europakonventionen.

Den genomgång av enskilda personers möten med regelverket som FARR nu har gjort visar att farhågorna besannades – och överträffades av verkligheten.

Inskränkningarna som beslutades 2016 har visat sig få än starkare effekter när de byråkratiska hindren tas med i bilden. Familjerna hamnar i orimliga situationer då det inte går att ta sig till den anvisade ambassaden, då processen börjar om av en eller annan anledning eller då handläggningstiden gjort att en åldersgräns passerats. Frustrationen som informanterna ger uttryck för gäller ofta byråkrati, väntetid och en handläggning som uppfattas som kallsinnig.

För den enskilde spelar det ingen roll om familjen splittras genom lagens villkor eller genom ouppfyllbara krav på handlingar, tvång att ansöka från en ambassad man inte kan nå, handläggningstid som sätter underlaget för ansökan ur spel eller en kombination. Familjerna lever insnärjda i snår av väntan, svårtolkade regler och byråkrati som håller dem åtskilda. Vi ser också att de praktiska hindren ibland blir övermäktiga och familjeåterföreningen inte bara försenas utan omöjliggörs.

Oavsett den tillfälliga lagen stadgar Utlänningslagen i linje med de internationella konventionerna en rätt till familjeåterförening för vissa familjemedlemmar. Undantag kan göras vid grov brottslighet eller hot mot landets säkerhet. Det står inget i lagen om undantag på grund av byråkrati eller praktiska hinder. Om den etablerade proceduren visar sig förhindra lagstadgad familjeåterförening borde både lagstiftare och myndigheter ha ett ansvar att förändra procedurerna för att möjliggöra familjeåterförening.

Den tillfälliga lagen innebär att knuten i vissa fall kan lösas med ett gordiskt hugg: Nej – förhållandet är inte etablerat. Nej – du tjänar för lite. Detta är motsatsen till den strävan att underlätta återförening som de nationella reglerna borde innebära enligt EU-rätten.

Lagändringarna infördes med ett enda syfte, nämligen att minska antalet asylsökande till Sverige. Andra rapporter har redan visat att det målet har uppfyllts

genom helt andra åtgärder men av allt att döma inte av dessa restriktioner.¹³ Den undantagsregel som infördes för att värna internationella åtaganden sattes samtidigt ur spel genom lagens tillfälliga karaktär – det ser vi av hur domstolarna argumenterar i linje med regeringens motiv för lagen.

Att medvetet lägga sig på en miniminivå för att följa internationella åtaganden och låta domstolar avgöra var smärtgränsen går, eller att vantolka överenskommelser som Sverige nu gör med EU:s familjeåterföreningsdirektiv, är hur som helst inte ett korrekt sätt att uppfylla åtagandena. Staterna har enligt traktaträtten en skyldighet att tolka internationella överenskommelser lojalt, med överenskommelsens syfte och ändamål i åtanke.

Av de berättelser vi tagit emot framgår plågsamt tydligt att de flesta familjemedlemmar är i lika stort behov av skydd som den som tagit sig till Sverige. Att de inte rest tillsammans beror på att flykten sker på livsfarliga och kostsamma sätt i brist på lagliga vägar. Därför har familjen valt att låta en vuxen resa medan familjen ska få komma efter på ett säkert sätt. Motstående förhoppning att rädda sin mamma och småsyskon har många tonåringar.

Hinder för familjeåterförening är ett dråpslag mot föräldrar som inte velat ta med barn på den livsfarliga resan. Men valet att låta dem komma efter innebär – om återförening inte tillåts – att föräldern lämnat barnen i sticket. Till detta kommer att integrationen försvåras eller omöjliggörs för den make/förälder som tagit sig hit.

FARR vill påminna om att ifall familjeåterförening inte fungerar kommer fler hela familjer inklusive småbarn att tas med på flykten och fler barn dö på Medelhavet eller bli fast i våldsamma transitläger utanför EU:s gränser. Det är ett utomordentligt högt pris för en önskan att avskräcka kommande asylsökande att ta sig till Sverige.

Sammantaget innebär de byråkratiska hindren, stelbent regeltillämpning och villkoren i den tillfälliga lagen en betydligt mer inskränkt möjlighet till familjeåterförening med allvarigare konsekvenser än vad någon debattör förutsåg 2016. Ansvaret faller tungt på dem som stiftar lag att återinföra en funktionell rätt till familjeåterförening.

FARRs praktiska rekommendationer:

- En möjlighet att slutföra ansökan elektroniskt bör införas.
- Andra vägar än ambassadbesök bör öppnas för att förmedla foto och fingeravtryck.
- Möjligheterna att utfärda främlingspass för inresa för familjemedlemmar bör utvidgas.

FARR:s oavvisliga krav:

- Sveriges regler rörande familjeåterförening ska inte till familjernas nackdel strida mot vare sig EU-rätten, Europakonventionen eller Barnkonventionen.
- Sveriges regler rörande familjeåterförening ska utformas för att inte diskriminera någon på grund av ålder, kön, funktionshinder eller annan grund.
- Sveriges regler rörande familjeåterförening ska utformas för att underlätta återförening och minska behovet av människosmuggling och livsfarliga resor
- Den tillfälliga lagen ska inte förlängas!

13. Förutom den nämnda rapporten från Röda Korset, se även rapporten "Vilse i Andrummet, en utvärdering av den tillfälliga asyllagen"; Migrationspolitiska s-föreningen, april 2018.

Frågor i webb-enkäten

(frågorna ställdes på svenska, engelska och arabiska i samma formulär)

1. När kom du till Sverige?

2. När fick du uppehållstillstånd?

3. Vilket typ av uppehållstillstånd har du?

Kryss-alternativ:

- Permanent
- Tillfälligt

4. Vilken skyddsstatus har du?

Kryss-alternativ:

- Flyktingstatus
- Alternativt skyddsbehövande
- Övrigt skyddsbehövande

5. Vilket land kommer du ifrån? Bodde du någon annanstans precis innan du kom till Sverige?

6. Berätta om din familj och hur det kom sig att ni splittrades!

7. Om du inte fått något beslut eller inte kunnat söka om familjeåterförening, svara på nästa fråga. Annars gå vidare till fråga

7a. Vad måste ni göra för att få återförenas?

8. Om ni fått nej på din ansökan om familjeåterförening, svara på nästa fråga. Annars gå vidare till fråga 9

8a. Berätta vad det stod i beslutet om varför ni inte fick återförenas!

9. Om ni har fått ja på ansökan om familjeåterförening, svara på de följande frågorna. Annars gå vidare till fråga 10

9a. Har din familj kommit till Sverige ännu?

9b. Hur lång tid tog det sammanlagt att få hit din familj från att du ansökte?

9c. Måste ni göra något för att det ska bli permanent?

10. Berätta gärna om vad den här proceduren har betytt för dig och för din familj, och om det är något mer du vill att vi ska veta!

FARR och Stadsmissionen anmäler Sverige till EU

Sverige anmäls nu till EU-kommissionen för att bryta mot EU:s familjeåterföreningsdirektiv. Anmälan görs av Flyktinggruppernas Riksråd, FARR, tillsammans med Stockholms Stadsmission och Göteborgs Stadsmission. I en omfattande inlägga redogör de tre organisationerna för hur handläggningstiden i familjeåterföreningsärenden utvecklats och vida överstiger den maxtid om 9 månader som direktivet föreskriver. Skrivelsen inleds med citat hämtade från

FARR:s exempelsamling. Organisationerna hävdar att Sverige inte har implementerat familjeåterföreningsdirektivet korrekt, att de handläggningstider som förekommer inte är förenliga med direktivet och att Sverige i det här avseendet inte heller uppfyller kravet på god förvaltning i EU:s stadga om grundläggande rättigheter. De begär att kommissionen utreder saken och eventuellt vidtar åtgärder mot Sverige.

Röda Korset: Den tillfälliga lagen får inte förlängas!

Röda Korset publicerade i början av oktober en rapport om konsekvenserna av den tillfälliga begränsningslagen. Där visas bland annat hur den psykiska hälsan hos nyanlända försämras i takt med känslorna av skam och misslyckande när familjer vägras återförening i flera år. Rapporten visar också hur kvinnor drabbas hårdast, både av försörjningskraven då kvinnors lönenivå inte räcker för återförening och i hemländerna där kvinnor och barn drabbas hårdast av att lämnas kvar.

"Den tillfälliga lagen upphör att gälla den 19 juli 2019 och innan dess kan vi förvänta oss ett politiskt beslut kring vad som ska gälla framöver. Då måste hänsyn tas till de allvarliga humanitära konsekvenser som den tillfälliga lagen fört med sig, inte minst för de barn som på grund av den tillfälliga lagen väntar på att få återförenas med sina föräldrar", sa Martin Årnlöv, generalsekreterare på Svenska Röda Korset, i samband med lanseringen.

Rådgivningsbyrån: Sverige bryter mot Europakonventionen

Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar har tagit fram rapporten "Migrationsrättens framtid" som granskar den tillfälliga lagen som juridisk produkt och varnar för konsekvenserna av att förlänga den. Rådgivningsbyrån påpekar bland annat att rätten till familjeliv bara kan begränsas tillfälligt enligt Europakonventionen - och att Europakonventionen är svensk lag. Dessutom måste en inskränkning av rätten till familjeliv göras med tillräckligt skydd mot godtycklig

tillämpning. Den åtskillnad som görs i den tillfälliga lagen mellan flyktingar och alternativt skyddsbehövande kan också utgöra diskriminering i Europakonventionens mening. Ett annat problem som Rådgivningsbyrån tar upp är att den tillfälliga lagen har konstruerats så att lagstiftaren fränsäger sig ansvar för hur lagen ska tolkas. Detta ansvar har flyttats över på dem som ska tillämpa lagen, med oklarheter, godtycke och rättsosäkerhet som följd.

Socialdemokrater: Lagen leder vilse

I april 2018 kom Migrationspolitiska s-föreningen med rapporten "Vilse i andrummet" som också den utvärderar den tillfälliga lagen. Föreningen konstaterar i likhet med såväl Röda Korset som Rådgivningsbyrån att det inte finns något som talar för

att det är den tillfälliga lagen som gjort att antalet asylsökande sjunkit. Däremot har den precis som så många remissinstanser fötuspådde, skapat en svår situation för nyanlända och fått dåliga konsekvenser för integrationen.

Besök artikell4.se

Här kan du läsa i tidigare nummer och beställa prenumerationer.

Vi finns även på facebook.com/artikel14

Vill du bli återförsäljare?

Kontakta artikel14@farr.se

Prenumerera!

Fyll i talongen nedan eller beställ på artikel14.se/prenumeration

☐ Endast prenumeration för enskilda	200 kr	☐ Prenumeration inkl. FARR-medlemskap för enskilda	250 kr
☐ Prenumeration för företag & organisationer	250 kr	☐ Prenumeration inkl. FARR-medlemskap arbetslös/student/nyanländ	150 kr
☐ Jag vill ha mer information om FARR		☐ Prenumeration och medlemskap för asylrättsgrupper och organisationer	300 kr
		☐ Prenumeration inkl. FARR-medlemskap för asylsökande	50 kr

NAMN

ADRESS:

*Priserna avser prenumeration för fyra nummer av Artikel 14 och eventuellt medlemskap i FARR under ett år.
Kupongen skickas till FARR, Box 391, 101 27 Stockholm*

Vill du arbeta för en human och solidarisk flyktingpolitik? Bli medlem i FARR.

Flyktinggruppernas Riksråd, FARR, är ett partipolitiskt och religiöst obundet nätverk som består av, hjälper och samordnar grupper och enskilda i Sverige som arbetar för att stärka asylrätten. FARR arbetar för att Sverige ska följa de internationella konventioner som undertecknats till skydd för mänskliga rättigheter och för att tillämpningen av den svenska asyl- och flyktingpolitiken ska präglas av humanitet, solidaritet och rättssäkerhet.

**Du kan engagera dig i FARR eller i någon
av våra medlemsgrupper. Besök farr.se för
mer information. Du behövs!**

FARR Flykting-
gruppernas
riksråd

E-post: info@farr.se

Organisationsnr: 88 26 01–54 66

Plusgiro: 52 08 90–5

Bankgiro: 206–3287

Telefonnummer: 08-7100245

Posttidning B

Returadress

FARR

Box 391

101 27 Stockholm

Kom på releasen av FARR:s rapport om hinder för familjeåterförening – **När lagen splittrar**

När: 24 november, kl. 13-17

Var: St Paulskyrkan, Mariatorget, Stockholm

Det blir många medverkande från FARR
och andra organisationer.

Se programmet på FARR:s facebook:

www.facebook.com/flykting/

Prenumerera på Sveriges enda flyktingpolitiska tidskrift!

Artikel 14 utkommer fyra gånger per år i pappersformat och som
taltidning. Du kan starta en prenumeration och dessutom bli medlem
i FARR, genom att gå in på **<http://www.artikel14.se>** redan idag!